

Oslo 5.april 2013

Høring: bioprospekteringsforskriften

Utviklingsfondet viser til høring på Miljøverndepartementets hjemmesider om forskrift om uttak og utnytting av genetisk materiale. Utviklingsfondet står ikke oppført over høringsinstansene, men tillater seg allikevel å komme med et innspill. Samtidig ber vi om at vi blir inkludert som høringsinstans i saker knyttet til biologisk mangfold.

Utviklingsfondet har følgende kommentarer til utkast til forskrift:

1. **Nei til patent.** Utviklingsfondet støtter forslaget at utnytting av genetiske ressurser krever en forhåndstillatelse. Dette bør skje på en enklest mulig måte. I § 4 og andre steder i utkast til forskrift brukes CBD-betegnelsen «gjensidig avtalte vilkår». Vi savner en nærmere beskrivelse av hva dette er tenkt å kunne innebære. Forskriften bør tydelig avgrense muligheten for å patentere genetisk materiale fra norsk natur. Å forhindre monopolisering av rettigheter til genetisk materiale er viktig for å sikre at utnyttingen av norsk genetisk materiale kommer fellesskapet til gode. Som del av «gjensidig avtalte vilkår» bør det fremgå tydelig at det som hentes ut av norsk natur ikke kan patenteres. Patenter gjør det forbudt å forske videre på det patenterte materialet og vil derfor blokkere for andre aktørers bioprospekteringsaktiviteter. Det er spesielt viktig at forskriften setter dette som vilkår gitt dagens praksis ved patentkontorene, der krav til oppfinnerhøyde praktiseres meget slett.
2. **Ikke-økonomisk fordeling viktig.** Utviklingsfondet stusser over at utkast til forskrift kun skisserer en økonomisk fordeling. I diskusjonen om fordeling er det snakk om både økonomiske og ikke-økonomiske element. Ikke-økonomiske element kan inkludere forskningssamarbeid, opplæringsprogram, teknologioverføring og deling av forskningsresultat. Høringsnotatet, spesielt innledningsvis, gir inntrykk av at det ligger mye penger i genetiske ressurser. Dette kan bidra til å gi urealistisk høye forventninger om at det kan være mye penger å tjene på genressurser gjennom avtaler om tilgang og fordeling. Dette vil kanskje være tilfellet for noen medisiner og andre spesielle produkt, men trolig tilhøre sjeldenhetene. Ikke-økonomisk fordeling vil kunne skje uavhengig om omfattende næringsutvikling har funnet sted, vil være lettere å håndheve og kan ha mindre behov for å etablere kontrollmekanismer for håndheving over lang tid. Når det er sagt, økonomisk fordeling er viktig. Derfor bør ikke alle forpliktelsene til å dele økonomisk utbytte vente til etter at produkt er utviklet og omsatt. Snarere bør det vurderes hvordan noe kan forskuddsbetales.

Med vennlig hilsen

Knut Harald Ulland
Daglig leder

Bell Batta Torheim
rådgiver

